

Motion till riksdagen

1989/90:Jo205

av Sigge Godin m.fl. (fp)

Norrlandsjordbruket

Jordbruket i de sju nordligaste länen svarar för cirka 20% av den svenska livsmedelsproduktionen. Riksdagen har tidigare beslutat att produktionsmålet för dessa län skall ligga på 1984 års nivå. Detta mål harmonierar också med de beredskapsskal som anförts. Omläggningen av den svenska jordbrukspolitiken måste därför utformas så att målsättningen för de sju nordligaste länen bibehålles och att insatserna utformas så att produktionen på sikt kommer upp i detta mål.

Vi anser att jordbruk i kombination med skogsbruk är grunden för de sju nordligaste länens regionalpolitik. I regionalpolitiska utredningen poängterades jord- och skogsbrukets stora betydelse för en levande landsbygd. I detta påstående har också landsbygdskampanjen instämt. Folkpartiet hävdar dessutom att det är svårt att se vilken turism som skulle kunna utvecklas om inte jordbruket tar sitt ansvar för det öppna landskapet. Detta gäller framför allt i de sju nordligaste länen.

1984 års produktionsmålsättning har inte kunnat uppnås under perioden trots att etableringsstödet höjts. Den grundläggande orsaken till detta är att nyrekryteringen till jordbruket varit låg. Av jordbruksnämndens översynsutredning framgår att åldersstrukturen inom stödområdet är mer negativ än i övriga Sverige. Andelen yngre jordbrukare är betydligt lägre i Norrland än i övriga områden. Samtidigt kan konstateras att andelen brukare som är över 60 år och därutöver är högre.

På grund av att jordbruket i dag saknar en långsiktig ekonomisk utveckling så är rekryteringen av yngre jordbrukare liten. Lantbruks- och skogs-skolorna i exempelvis Västernorrland har inte kunnat belägga kursplatserna de senaste åren. Risken för nedläggning av vissa utbildningsanstalter är därmed mycket stor.

Regionalpolitiska insatser:

Målsättningen för mjölk- och köttproduktion skall av beredskapsskal utgå från 1984 års nivå. Skall den målsättningen nås på sikt bör stödet vara långsiktigt och produktionsanknutet. Stödet bör även i fortsättningen vara tillgängligt i de sju nordligaste länen. Nuvarande differentiering av stödet ger en rimlig fördelning mellan de olika länen. För att motverka att beredskapsstödet urholkas måste stödet få en kostnadstäckning som inte påverkas av

allmänt kostnadssänkande åtgärder i övriga delar av landet. Riksdagen bör därför lägga fast en kostnadstäckningsgrad som ger långsiktiga planeringsmöjligheter i glesbygderna.

Mot. 1989/90
Jo205

Etableringsstöd:

Produktionsmålsättningen för stödområdet i enlighet med 1985 års beslut har inte kunnat nås på grund av att nyrekryteringen varit låg. Skall 1984 års nivå på sikt kunna uppnås krävs någon form av startbidrag under begränsad tid. Det är väsentligt att ungdomar får möjlighet att starta jordbruksföretag.

Regionala kostnadstillägg:

Transportkostnaderna per producerad enhet ökar med minskad och utglesad produktion. Med vikande produktion krävs allt större stöd för att bibehålla en produktion i de inre delarna av stödområdet. Samtidigt kan betydelsen av jordbruk i dessa delar inte överskattas. Jord- och skogsbruket kommer i en lång framtid att vara grunden för bosättning och grundförsörjning i inlandet. Det är av avgörande betydelse att det regionala kostnadstillägget därför kan behållas.

Sociala satsningar:

Små gårdar, stora avstånd och hög medelålder gör att de sociala satsningarna är av speciellt stor betydelse inom stödområdet. Det är av ovanstående skäl angeläget att kostnaderna för dessa satsningar inte övervältras på de svaga enheter som finns inom stödområdet.

Forskning och utveckling:

Det är angeläget att eftersläpningen när det gäller forskning och utveckling av odlingsbetingelser och andra produktionsförutsättningar inom stödområdet tas igen. Forskningen bör inriktas på att ta tillvara den norrländska odlings relativa fördelar. Forskningen vid Rödbäcksdalen bör därför uppmärksammas i den kommande forskningspropositionen.

Kombinationsverksamheter:

Förutsättningarna för ett lönsamt jordbruk inom stödområdet är avhängigt av de kombinationsmöjligheter som kan etableras. Av hävd har kombinationen av jordbruk och skogsbruk varit den vanligaste. Många små enheter är i stort behov av komplettering i första hand med skog. Det är viktigt att såväl stat som kommun medverkar till ökad lönsamhet vid de små enheterna.

Många lantbrukare besitter stora kunskaper inom olika verksamheter. Glesbygds- och regionalpolitiken bör därför utformas så att intressanta och lönsamma kombinationer kan utvecklas till gagn för hela bygden.

Hemställan

Mot. 1989/90

Jo205

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs
att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motio-
nen anförts om jordbruket inom stödområdet.

Stockholm den 22 januari 1990

Sigge Godin (fp)

Isa Halvarsson (fp)

Lars De Geer (fp)

Hans Lindblad (fp)

Ulla Orring (fp)

Britta Bjelle (fp)